Проект!

ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ

7700 Търговище, пл. Свобода
Телефон: 0601/68612; факс: 0601/620 57,0601 622 12
e-mail:obshtina@targovishte.bg; www.targovishte.bg

ОБЩИНСКИ ГОДИШЕН ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА

НА ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ

ЗА 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Общи положения……..……..... стр. 3
2. Визия……..……..... стр. 4
3. Основни принципи за реализиране на плана…….……..... стр. 4
4. Цел и целеви групи…….……...…….. стр. 4
5. Анализ на предизвикателствата пред младите хора в Община Търговище…..……..... стр. 4
5.1. Демографска перспектива……..... стр. 4
5.2. Формално и неформално обучение…….....стр. 5
5.3. Младежка заетост……...….... стр. 15
5.4. Достъп до информация и услуги……..…. стр. 16
5.5. Младежко доброволчество……...….. стр. 18
5.6. Здравословен начин на живот……...… стр. 20
5.7. Социално включване на младите хора……...……..... стр. 24
5.8. Младежка престъпност……..... стр. 25
5.9. Младите хора в малките населени места и селски райони ……....… стр. 28
6. Цели за провеждане на младежката политика……..... стр. 29
6.1. Стимулиране на неформалното учене сред младите хора……..……. стр. 29
6.2. Насърчаване на икономическата активност и кариерно развитие на младите хора.… стр. 29
6.3. Подобряване достъпа до информация и качествени услуги……...……. стр. 30
6.4. Повишаване на гражданската активност……..……. стр. 30
6.5. Развитие на младежкото доброволчество……...……. стр. 30
6.6. Насърчаване на здравословния начин на живот…….…..... стр. 30
6.7. Превенция на социалното включване на млади хора в неравностойно положение ….. стр. 30
6.8. Развитие на младите хора в малките населени места и селските райони……..….. стр. 30
6.9. Повишаване ролята на младите хора в превенцията на престъпността……...стр. 30
7. Организация и координация на дейностите за постигане на целите……..... стр. 31
8. Наблюдение, оценка и актуализация на Общински план за младежта на Община Търговище ……..... стр. 31
9. Информация и публичност на Общински план за младежта на Община Търговище ….стр. 31
10.Финансиране…….……стр. 32

ОБЩИНСКИ ГОДИШЕН ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА НА ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ ЗА 2024 г.

1. Общи положения

Младите хора и мястото им в обществото са един от най-важните приоритети на общините. Активното участие на младите хора в решенията и действията на местно и регионално ниво е крайно необходимо в стремежа да се изгради по-демократично, всеобхватно и просперираще общество. Проблемите на младежите, тяхната професионална реализация и мястото им в обществения живот са един от важните приоритети за Община Търговище.

Годишният общински план за младежта е документ, който отразява европейски, национални и местни политики за младите хора, систематизирани в програма с приоритети за всяка конкретна година и специфични акценти, свързани с динамиката в очакванията и потребностите на младежката общност в Търговище.

Създаването на Общински годишен план за младежта е нормативно постановено/ уредено, чрез Закона за младежта и съгласно Националната стратегия за младежта 2021-2030 г. не променя дефинираните цели, направления и логическа рамка, като:

- насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора;
- подобряване на достъпа до информация и качествени услуги;
- насърчаване на здравословния начин на живот;
- превенция на социалното изключване на младите хора в неравностойно положение;
- развитие на младежкото доброволчество;
- повишаване на гражданската активност;
- развитие на младите хора в малките населени места и селските райони;
- развитие на междукултурния и международния диалог;
- повишаване ролята на младите хора в превенцията на престъпността;
- създаване на благоприятни условия за училищно и университетско образование и неформално обучение;
- професионално и личностно реализиране;
- осигуряване на информираност във всички сфери и аспекти на обществено-икономическия живот;
- приобщаване към управлението на местно, областно и национално ниво, развитие на младите хора в малките населени места и селски райони, повишаване ролята на младежите в превенцията на престъпността.

Общинският план за младежта е документ за разработване на конкретни мерки за работа с младите хора, за тяхната реализация и успешно осъществяване.

В него се конкретизират целите и приоритетите на общинската политика за младежта и необходимите ресурси за това. Приема се от Общински съвет Търговище и се реализира в партньорство с всички заинтересовани страни на общинско ниво: Общински съвет - Търговище, Общински консултативен съвет по въпросите за младежата, Общинска администрация, териториални структури на заинтересованите държавни органи, учебни заведения, културни институции, Младежки информационно-консултантски център – Търговище, неправителствени организации, работещи в областта на образованието, културата, спорта, екология, туризъм, Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) и др.

2. Визия

Грижата за младите хора е най-важната национална кауза, за да се осигури европейското развитие на България. Настоящият план цели повишаване качеството на живот и на условията за успех на младите хора, живеещи в община Търговище, чрез устойчиви механизми от една страна и от друга - за инвестиране и мобилизиране на възможностите на младите хора за развитието на общината.

3. Основни принципи за реализиране на плана:

- Съответствие на програмите и услугите за младежи с Националните, Европейските и международни стратегически документи;
- Недискриминация, обществена солидарност и толерантност към всички групи младежи;
- Законосъобразност;
- Децентрализация;
- Равен достъп за всички младежи;
- Изграждане на мрежа от партньорства на местно, регионално и национално ниво с участието на заинтересованите страни;
- Иновативност в процеса на планиране и предоставяне на услуги за младежи;
- Надграждане и усъвършенстване на съществуващи практики, опит и услуги;
- Ефективност и прозрачност при усвояване на финансовите средства.

4. Цел и целеви групи

Настоящият план има за цел да подпомогне община Търговище при формулирането и успешното прилагане на младежки политики, чрез популяризирането на активното европейско гражданство на младите хора в общината и прилагането на дейности, допринасящи за социалната интеграция на младежите като част от местната общност, чрез дефиниране на техните проблеми и предизвикателства и генериране на конкретни действия за ефективното им разрешаване. Качествено подобряване на условията на живот за пълноценната им реализация в обществено-икономическия живот в общината.

Общинският план за младежта на Община Търговище е насочен към младите хора на възраст **от 15 до 29 години** без разлика в техните образователни, социални, имуществени, политически и етнически убеждения.

5. Анализ на предизвикателствата пред младите хора в община Търговище

5.1. Демографска перспектива

В условията на динамично развиващо се общество, настъпващите промени и засилващата се емиграция на млади хора в чужбина или миграция към по-големи градове в България е едно от най-големите предизвикателства пред институциите в Търговище. Трудно се мотивират младите хора за да се реализират в региона и създават стабилен социален и икономически климат, мотивиращ младежите да останат в страната.

Основната характеристика на младежката общност в община Търговище, както и предизвикателствата пред нея, не са по-различни от тези на младежите в национален мащаб.

В резултат на демографски и миграционни процеси числеността на населението в област Търговище трайно намалява през последните години. Процесът на депопулация е налице във всички общини на региона.

Населението в област Търговище към 31.12.2022 г. е 96 201 души, което представлява 1.49% от населението на България и нарежда областта на 24-то място по брой на население.

Към 31.12.2021 г. е било 108 117 души. В сравнение с 2021г. населението на областта през 2022 г. намалява с 11 916 души, или с 11.02%.

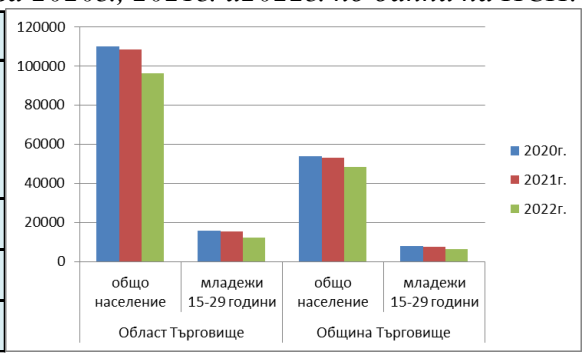
Брой млади хора в област Търговище към 31.12.2022 г. - **12 183 души** при възрастова структура:

- 15-19 г. – 4 712;
- 20-24 г. – 3 477;
- 25-29 г. – 3 994.

Към 31.12.2022 г. по данни на НСИ, населението на общината наброява **48 302 души**, като 32 957 живеят в града, а 15 345 в селата на територията на община Търговище. Към 31.12.2021 г. населението на общината е наброявало 53 041 души, като 34 793 живеят в града, а 18 248 в селата на територията на община Търговище.

Населението в област и община Търговище за 2020г., 2021г. и2022г. по данни на НСИ.

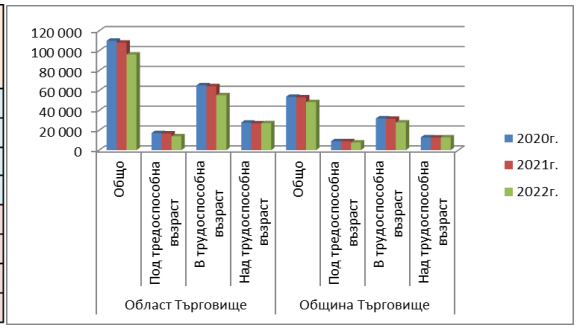
	Област Търговище		Община Търговище	
Година	общо население	младежи 15-29 години	общо население	младежи 15-29 години
2020г.	110 027	15 842	53 716	7 748
2021г.	108 117	15 340	53 041	7 490
2022г.	96 201	12 183	48 302	6 181

Към 31.12.2022 г. в община Търговище населението в под трудоспособна възраст е 7 693 души, в трудоспособна възраст е 27 768, а в над трудоспособна възраст - 12 841 души.

Населението под, във и над трудоспособна възраст в Област Търговище и Община Търговище през 2020г., 2021г. и 2022г. по данни на НСИ:

	Възраст	2020г.	2021г.	2022г.
Област Търговище	Общо	110 027	108 117	96 201
	Под трудоспособна възраст	17 156	16 856	13 885
	В трудоспособна възраст	65 174	64 307	55 250
	Над трудоспособна възраст	27 697	26 954	27 066
Община Търговище	Общо	53 716	53 041	48 302
	Под трудоспособна възраст	8 964	8 913	7 693
	В трудоспособна възраст	31 858	31 498	27 768
	Над трудоспособна възраст	12 894	12 630	12 841

Статистическите данни за демографията на населението показват, че продължава утвърждаването на отрицателни тенденции в демографското развитие на региона. Налице е продължаващ процес на застаряване на населението, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на броя и дела на населението на 65 и повече години.

5.2. Формално и неформално обучение

Равният достъп до образование означава осигуряване на конституционното право на всички деца да получат съизмеримо по качество образование. Упражняването на това право включва безплатно училищно обучение за придобиване на средно образование, както и непрекъснатото повишаване на образованието и квалификацията. Държавата създава възможности децата да посещават училища със съвременна материално-техническа база и с квалифицирани учители, където те да получават образование, съответстващо на потребностите на съвременния живот.

При осъществяването на образователната дейност не се допускат ограничения или привилегии, основани на различията между учениците и младежите. За онези, които нямат равен старт (недостатъчно добре владеещи български език, лица със специални образователни потребности и/или от уязвими групи), се полагат специални грижи с оглед тяхното пълноценно участие в образователния процес. Равният достъп до образование включва диференциране на грижата спрямо различните потребности на учениците.

Състояние на образователната мрежа от детски градини, училища, ЦПЛР и специализираните обслужващи звена за учебната 2023/2024 г.

Наличната мрежа от образователни институции, функциониращи в община Търговище е добре организирана, финансово обезпечена и е съобразена с действащите законови и подзаконови документи. В образователния процес се прилагат местните, държавни и европейски стратегии за развитие. Община Търговище създава условия и възможности за усъвършенстване на образователната система, като осигурява различни видове и степени образование.

На територията на общината функционира образователна инфраструктура, която включва институции на предучилищното, общо и професионално образование, както следват:

- 12 общински детски градини, от които 10 в града и 2 в селата;
- 1 частна детска градина в гр. Търговище;
- 21 училища, от които 16 общински и 5 държавни.

Общинските училища се разпределят, както следва: 11 основни и 2 средни, 1 обединено, 1 спортно училище и 1 професионална гимназия.

Държавните училища са: 4 професионални гимназии и 1 специално училище.

През учебната 2023/2024 г. към 22.12.2023 г. в системата на общинското предучилищно образование са обхванати **1 754** деца, разпределени в 73 групи в детските градини, 1 група в частна детска градита и 2 предучилищни групи в училищата Първо СУ „Св. Седмочисленици“ и ОУ „Г.С.Раковски“ с. Голямо Ново. От тях 54 групи функционират в град Търговище, 1 група в кв. Въбел и 19 групи в 18 села.

	Детски градини в града кварталите	***Детски градини в селата***	***Предучилищни групи в детските градини***	***Предучилищни групи в училищата***	***Общо***
брой деца	1385	356	0	28	**1769**
брой групи	55	19	0	2	**76**

В община Търговище към 01.11.2023 г. се обучават общо **5 537 ученици**, разпределени в **275 паралелки**. В общински училища се обучават **4 388 ученици**, разпределени в **214** паралелки, а в държавните училища се обучават 1 149 ученици, разпределени в 61 паралелки.

От общия брой ученици в община Търговище се обучават **1 819 ученици,** разпределени в **90** паралелки, които са на възраст 15 и над 15 години. Това са младежи, които участват в различни програми, кампаниии и други дейности, включени в Общинския годишен план за младежда на Община Търговище.

Възраст	***Ученици в общински училища***		***Ученици в държавни училища***		***ОБЩО***	
	брой ученици	***брой паралелки***	***брой ученици***	***брой паралелки***	***брой ученици***	***брой паралелки***
Всички ученици	4 388	214	1 149	61	**5 537**	**275**
Ученици на 15 и над 15 години	937	45	882	45	**1 819**	**90**

Планирани дейности за ученици в младежка възраст на училищата в община Търговище за 2024г.

№	Дейност/и	Срок/ Период	Отговорна/и институция/и	Финансов ресурс
1.	Участие в мероприятията по повод 29 януари - Освобождението на Търговище	29 януари 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	собствени средства
2.	Официално откриване на музеен кът “Славна войска имаме!“ в кабинета по история и цивилизации по случай Освобождението на Търговище	30 януари 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на бълг. армия“
3.	Събраните средства от проведения коледен и новогодишен базар в училището с продукти от екоматериали, произведени от паралелки по „Предприемачество“, както и от други паралелки от 8 до 12 клас през декември 2023г., традиционно ще бъдат дарени за благотворителни каузи.	м. януари 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
4.	Участие в мероприятия по повод освобождението на Търговище	м. януари 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
5.	Музикално парти във връзка с „Ден на влюбените“	14 февруари 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	не е необходимо
6.	Отбелязване на деня на влюбените - Свети Валентин с различни инициативи и училищно радиопредаване	14 февруари 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
7.	Участие в мероприятията по повод 19 февруари - 150 г. от гибелта на Васил Левски	19 февруари 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	собствени средства
8.	Караоке междучасие за Международен ден на розовата фланелка. Изработване на флаери и раздаване на брошури и флаери.	22 февруари 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	не е необходимо
9.	Отбелязване на Международния ден на розовата фланелка, с инициатива „Лицето на агресията“	28 февруари 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
10.	Участие в мероприятия по повод годишнина от обесването на Васил Левски	м. февруари 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
11.	Отбелязване на 150 г. от гибелта на Васил Левски с поднасяне на венец	м. февруари 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
12.	Провеждане на базар за мартеници в училището с продукти от екоматериали, произведени от паралелки „Предприемачество“, както и от други паралелки от 8 до 12 клас. Средствата традиционно ще бъдат дарени за благотворителни каузи.	м. февруари март 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
13.	Изработване на мартеници и раздаване на всички ученици, служители и родители в училището от „Мартеничка за всички“	01 март 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	собствени средства
14.	Участие в мероприятията по повод 3 март - Национален празник на Република България. Честване на 146 г. от Освобождението.	03 март 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	собствени средства
15.	Тържествено отбелязване на Освобождението на България със следните дейности: - изработване на образователни пъзели с местни личности, участници във войните за Национално обединение, които ще бъдат дарени на училищата в града и местните институции - организиране на училищен конкурс за	03 март 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“

	изготвяне на ученически проекти, посветени на участниците от гр. Търговище във войните за Национално обединение - изработване на информационни табла, посветени на героизма на българската армия			
16.	Участия в мероприятия, свързани с 3 март	м. март 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
17.	Участие в текущи благотворителни акции	м. март 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
18.	Изложба с проекти от природни материали и отпадъчни материали, свързани с Международен ден на Земята	22 април 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	не е необходимо
19.	Отбелязване на Международния ден на Земята - освежаване на зелените зони в двора на гимназията и боядисване на училищната ограда	м. април 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	от бюджета на училището и дарения
20.	Изготвяне и популяризиране на авторски продукт - кратък видеоклип, който представя идеи за промени, които могат да подобрят качеството на живот в общността.	м. април 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
21.	Участие в благотворителна акция по повод Великден - изработване на картички	м. април 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
22.	Участие в историческа конференция „История и памет“	м. април 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
23.	Участие в регионални състезания по професии	м. април 2024 г.	ПГТХВТ „Алеко Константинов“, МОН	бюджет на ПГТХВТ
24.	Участие в празничното шествие за 24 май с представителна изява на новосформирания мажоретен състав към ПГИИ	24 май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов	не е необходимо
25.	Раздаване на флаери и провеждане на беседи във връзка със Световния ден без тютюнопушене и тютюнев дим	31 май 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ ОСНВ - Търговище	не е необходимо
26.	Представителна изява на изготвените ученически проекти пред училищната общност, във връзка с тържественото отбелязване на 6 май - Ден на храбростта и празник на българската армия. Изработване, отпечатване и разпространение на 100 бр. информационни брошури по темата на проекта: „Славна войска имаме!“	м. май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“
27.	Отбелязване на деня на Европа - ден на ученическото самоуправление	м. май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
28.	Участие във военни игри със състезателен характер „Бъди войник“	м. май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
29.	Участие във фестивал за мажоретки „Мадарски конник“	м. май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Заедно в изкуствата и спорта“
30.	Участие в инициативите, включени в Майските културни празници Търговище 2024 г.: Празник на Търговище - 14 май; Европейска нощ на музеите	м. май 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ и Регионален исторически музей Търговище	не е необходимо
31.	Участие в „Панорама на професионалните гимназии”	м. май 2024 г.	Всички ПГ РУО-Търговише и Община Търговище	бюджет на ПГТХВТ
32.	Кулинарна изложба	м. май 2024 г.	ПГТХВТ „Алеко Константинов“	бюджет на ПГТХВТ

33.	Организиране и провеждане на поредица от обучения по медийна грамотност в Първо и Второ СУ	м. май 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
34.	Подреждане на изложба във фоайето на училището с наградени творби на ученици от различни конкурси за отбелязване на Международния ден за защита на детето	01 юни 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
35.	Отбелязване на Деня на Ботев и на загиналите за свободата на България с училищно радиопредаване	02 юни 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
36.	Отбелязване на Деня за безопасността на движението по пътищата с изнесена кампания извън училище „Пазете децата на пътя“	м. юни 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
37.	Участие в творческа работилница по пирография в Етъра	м. юни 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Заедно в изкуствата и спорта“
38.	Провеждане на представителни изяви по НП „Заедно в изкуствата и спорта“, модул „Спорт“ и модул „Изкуства“	м. юни 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	по НП „Заедно в изкуствата и спорта“
39.	Провеждане на представителни изяви по занимания по интереси, организирани по Наредбата за приобщаващото образование	м. юни 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
40.	Организация и провеждане на социологическо проучване на обществените нагласи преди изборите за Европейски парламент	м. юни 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
41.	Дългосрочна кампания за намаляване на замърсяването и екологичния отпечатък - Ре-Акция	м. юни 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
42.	Отбелязване на 22.09. - Независимостта на България с училищно радиопредаване	22 септември 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
43.	Отбелязване на 1 ноември - Деня на народните будители чрез различни инициативи. Връчване на грамота „Будител на ПГИИ „Джон Атанасов“	м. октомври 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
44.	Изработване и раздаване на флаери, плакати и тестване съвместно с РЗИ във връзка с отбелязване на Световен ден за борба срещу СПИН	01 декември 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ РЗИ - Търговище	собствени средства
45.	Коледни кулинарни състезания	м. декември 2024 г.	ПГТХВТ „Алеко Константинов“	бюджет на ПГТХВТ
46.	Провеждане на традиционен благотворителен коледен базар	м. декември 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо

Политиката за осигуряване на достъп до образование на всички ученици в регионален план се определя от няколко водещи фактора, а именно: безработица и нисък социален статус на населението, високото ниво на емиграция и миграция, наличие на рискови групи ученици в неравностойно и уязвимо положение и пр.

Тези обстоятелства обособяват учениците в неравностойно и уязвимо положение като най-рисковите групи.

Преждевременното напускане на училище от лица в младежка възраст е значим социален и икономически проблем на регионално и национално ниво. Той намалява възможностите за реализация на подрастващите на пазара на труда. Това явление създава предпоставки за влошаване на качеството на живот, оказва влияние върху индивидуалните съдби на младите хора, отразява се негативно на благосъстоянието на техните семейства и затруднява възможностите им за развитие.

Преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на младите хора.

От прилаганите специфични политики за превенция на отпадането по-съществени са:

- осигуряване на безплатен транспорт за извозването на учениците до населените места, в които функционират средищни училища;
- осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, позитивна атмосфера на взаимоотношения, управление;
- задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от отпадане/преждевременно напускане на училище;
- повишаване на обхвата в целодневна организация на учебния ден и подобряване на достъпа до разнообразни извънкласни и извънучилищни дейности на деца и ученици, застрашени от отпадане;
- работата с родителската общност;
- реализиране на политики за интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности, включително осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- реализиране на политики за преодоляване обособяването по етническа принадлежност на децата и учениците в образователните институции;
- предлагане на неприсъствени форми на обучение, както и в паралелки със задочна и вечерна форма на обучение по професионална подготовка за ученици над-16 годишна възраст.

Основните причини за отпадане от училище се групират в няколко основни категории: социално-икономически, образователни и етнокултурни. Най-ясно процесът се проявява в градския квартал „Малчо Малчев" и в селата с преобладаващо ромско население.

В тази връзка с Постановление № 100/08.06.2018 г. на Министерски съвет се регламентира създаването и функционирането на **Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст**. Документът е изменен и допълнен с Постановление № 259 на МС от 14.10.2019 г. Преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и учениците. Ето защо усилията на училищните ръководства са насочени в три основни направления:

- превенция на преждевременното напускане на училище;
- реинтегриране и интервенция срещу преждевременно напуснали ученици;
- компенсиране на преждевременното напускане на училище.

Неправителствените организации в област Търговище – Клуб на НСО Търговище през 2024г. ще реализира проект „Младите хора – бъдещето на Европа", в който целеви групи са добровлци от ученически парламент и ученици от среден курс от 2 училища. Целта е да бъдат обучени доброволци по 4 теми, свързани с Европейските ценности и демокрацията, които в последствие по метода „Връстници обучават връстници" да обучат ученици от 8 паралелки в 2 училища.

Дейности на проекта:

- Разработване на образователни инструменти – екип от 4 експерти ще разработи подробно сценарият/скрипта за провеждане на обучение за млади хора /ученици/ по 4 теми. Сценариите ще включват предимно интерактивни методи – ролеви игри, викторини, работа по групи, самостоятелни занимания и други;

- Издаване на сборник с разработените сценарии. Сборникът ще бъде предоставен на всички училища и читалища в община Търговище, на НПО и училища от други региони на страната;
- Избор на младежи и девойки, които ще преминат обучението за обучители. Това ще стане чрез кандидатстване с мотивационно писмо – есе и разговор с най – добре представилите се;
- Обучение на 12 младежи, които могат да представят темите пред своите съученици. Всеки екип ще се състои от 3 души и ще се обучават основно по една от четирите теми;
- Провеждане на обучения с младежи на възраст от 16 до 18 години, учещи в две училища. Ще се проведат обучения с минимум 10 класа, което означава, че близо 200 ученици ще преминат през обученията;
- Провеждане на общоградско събитие /ХЕКАТОН/ - за представяне на наученото по интерактивен метод.

ЦПЛР-ОДК Търговище предлага дейности, свързани с развитието на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта и кариерно ориентиране и консултиране. Наблюденията показват, че участниците в заниманията и проявите нямат проблемно поведение, тъй като основното ядро деца и ученици в тях не са носители на такова поведение. Когато се включат деца във вече изградени групи, те или се стремят да се идентифицират с останалите, за да получат признание, одобрение и приемане или напускат групата. В този смисъл, ЦПЛР-ОДК Търговище е институция, която се явява място, на което е създадена подходяща среда за преодоляване на проблемно поведение чрез практически дейности. В тази връзка се разширяват непрекъснато възможностите за включване в занимания, чрез промяна на тези, които не привличат участници или създаване на нови, свързани с интересите на децата и учениците.

През учебната 2023/2024 г. продължава дейността по традиционните за институцията форми и въвеждането на нови, съгласно изискванията на чл. 49, ал. 1, т. 1 - т. 6 от ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование. Ще се акцентира върху следното:

- въвеждане на нови форми, адекватни и актуални за общността. Увеличаване на формите за работа с родителите, свързани с подкрепа за личностното развитие на децата и учениците /от дистанция, онлайн/.
- масови публични прояви - спортни състезания, градски празници, хепанинги, пленери, творчески лагери, детски парад на песента и др.
- институцията ЦПЛР-ОДК Търговище реализира две прояви на национално и регионално ниво - Национален конкурс „България в картини и слово” за литературни произведения, рисунка и мултимедийна презентация/видеоклип, който от 2019 г. е с международно участие. Проявата е включена в Националния календар за изяви по интереси за децата и учениците за учебната 2023/2024 година на МОН.
- на всички деца и ученици, участници в ЦПЛР-ОДК Търговище се осигуряват непрекъснато възможности за участия в национални и международни прояви;
- направени са реални стъпки за привличане на млади и добре подготвени педагогически специалисти, които притежават умения за осъществяване на приобщаващо образование.

Към момента в ЦПЛР-ОДК Търговище се осъществяват дейности в целогодишни занимания, временни групи и занимания през ваканцията. Деца и ученици, на възраст от 5 до 18 години са потребителите на различни занимания за развитие на техните дарби и талант. Около половината от посещаващите Центъра се занимават със спорт, а останалите са предпочели областите изкуство, наука, технологии и гражданско образование. Към Центъра функционира Търговищкият ученически парламент - форма на ученическо самоуправление

за учениците от гимназиален етап на училищата от града и кариерно ориентиране и консултиране.

В ЦПЛР-ОДК Търговище е изградена система на поощряване с морални и материални награди. За всички участници в целогодишните форми се води информация за тяхното развитие и техните постижения. На Педагогически съвет са приети символите на институцията и е определен дизайнът на отличията и грамотите, които се връчват при провеждането на традиционните прояви. Системно се осигуряват за децата и учениците много награди от спонсори, някои от които традиционно подкрепят дейността на Центъра. Така се стимулира участието на деца и ученици в различни общински прояви.

С Решение № 5 по Протокол № 21 от 26.02.2013 г. Общински съвет Търговище приема Наредба за условията и реда за стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от Община Търговище. Наредбата е изменена и допълнена с Решение № 5 по Протокол № 48 от 27.03.2019 г. С тази Наредба се стимулират деца и младежи в областите „Образование, наука и техника", „Изкуство и култура" и „Спорт", като получават месечни стипендии.

Децата и учениците, включени в групите на ЦПЛР-ОДК Търговище са носители на много национални и международни отличия.

Постигането на качествено образование предполага максимално насърчаване на учениците да посещават училище и активно да участват в образователно-възпитателния процес.

Значима стъпка напред в осигуряването на равен достъп до качествено образование от страна на Държавата е въвеждането с новия закон на валидирането - оценяване и признаване на компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене. Този процес вече се прилага в училищата и осигурява достъп до обучение за придобиване на образователна степен и/или професионална квалификация и улесняване на достъпа до пазара на труда. С новите промени със Закона за училищното и предучилищното образование и обучение се дава възможност професионалните гимназии да издават документ, който да доказва придобитите извън формалното образование знания и умения, включително и на работното място. Младежите, отпаднали от системата на образованието, нямат придобита степен на професионална квалификация и възможностите им за завръщане в системата на образованието са ограничени. За младите хора, навършили 16 години - неграмотни и слабограмотни, към дирекциите „Бюро по труда" се осигурява обучение за огрaмотяване по проекти, финансирани по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси".

За осигуряване на възможност за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване прехода между образование и заетост в институции от публичната администрация, са включени, съответно по различни Национални програми като „Старт в кариерата" и др. Организирани са срещи със млади хора, завършващи средно образование, за информиране възможностите за трудовата им реализация.

В ЦПЛР-ОДК Търговище продължава през 2024 г. осъществяване на подкрепа чрез кариерно ориентиране, създаване мотивация за продължаване на образованието, кариерно ориентиране на ученици от прогимназиален етап, ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система. В ЦПЛР- ОДК Търговище се осъществяват младежки дейности, дискусионни срещи, доброволчески инициативи и др. с ученици от Търговищки ученически парламент. Извършва се кариерно консултиране и информиране на ученици в основните училища в област Търговище.

В ЦПЛР- ОДК Търговище се осъществяват младежки дейности, дискусионни срещи, доброволчески инициативи и др. с ученици от Търговищки ученически парламент.

ЦПЛР-ОДК поддържа колективни и индивидуални, постоянни и временни организационни педагогически форми в областта на науката и технологиите, изкуствата и спорта. Постоянните се посещават деца и ученици на възраст от 5 до 18 години.

Възпитаниците на клубовете и школите участват в конкурси, състезания на национално и международно ниво и публични събития, организирани от ЦПЛР - ОДК и по покана на други институции.

Планирани са турнирите от Годишния календар на ученическите спортни игри по футбол, волейбол баскетбол и тенис на маса. Организирани са и допълнителни спортни прояви извън календара на ученическите игри. Информиране на ръководствата на училищата в община Търговище и организиране на представители за провеждането на общински етапи на ученическите турнири и игри.

Планирани дейности на ЦПЛР-ОДК Търговище за 2024г.:

№	Дейност	Срок/Период	Отговорни институции	Финансов ресурс
1.	Обявяване на XI Национален конкурс с международно участие „България в картини и слово”2024 и осъществяване на дейностите по графика на конкурса.	м. януари – м. февруари 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства – по електронен път
2.	Провеждане на общинските първенства от Ученическите игри по баскетбол, волейбол и тенис на маса.	м. февруари – 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
3.	Доброволческа инициатива на ТУП по повод 17 февруари – Ден на спонтанните актове на доброта	м. февруари 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
4.	Благотворителен базар за ръчно изработени мартенички – ТУП	м. март 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
5.	Обучение на младежи от Търговищкия ученически парламент „Кариерно ориентиране“	м. март 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
6.	„Пролетен лекоатлетически крос“	м. март 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
7.	Общински конкурс за изпълнители на популярна песен XX „Парад на песента“ 2024г.	м. март 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК
8.	Участие на младежи от ТУП в Пролетна Национална младежка среща	м. април 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
9.	Обучение на младежи от Търговищки ученически парламент	м. април 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
10.	Еко инициатива по повод 22 април – Ден на земята	м. април 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
11.	Провеждане на информационна кампания „Дни на средното образование“ за училища в община Търговище.	м. април 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ

12.	Тържествено награждаване на участниците в XI Национален конкурс „България в картини и слово”	м. май 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
13.	Отбелязване на 9 май – Ден на Европа	м. май 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
14.	Лятна ваканционна програма - „Лято с ОДК“ – творчески и спортни занимания по интереси; кариерно ориентиране за деца и младежи	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
15.	Отбелязване на Световен ден за защита на околната среда /организирано почистване на избрана местност/	05 юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
16.	Дискусионни срещи на ТУП с представители от ученическите съвети на училищата в гр. Търговище	м. май - юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
17.	Отбелязване на 29 юни – Ден на безопасността на движението по пътищата	м. юни 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката на ЦПЛР-ОДК
18.	Обучение на младежи от Търговищки ученически парламент - външен лектор	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката на ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
19.	Летен пленер на ШИИ в с. Момино	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката на ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
20.	Годишен концерт на ДМШ „По ноти“	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Не са необходими финансови средства
21.	Годишна изложба на Школа по изобразително изкуство	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Не са необходими финансови средства
22.	Седмица на отворените врати	м. октомври 2024 г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Не са необходими финансови средства
23.	Организация и провеждане на турнири по футбол, общински етапи от ученическите игри 2023/2024 г.	м. октомври 2024 г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
24.	Провеждане на есенен лекоатлетически крос	м. октомври 2024 г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
25.	Коледен благотворителен базар организиран от ТУП	м. декември 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
26.	Коледен турнир по народна топка и футбол в зала	м. декември 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
27.	Участия на възпитаниците от клубовете и школите към ЦПЛР-ОДК в публични събития, концерти, изложби, пленери, състезания и конкурси.	Годишен календарен план за учебната 2023-2024 година	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ

В ЦМДИ Търговище работи в основни направления за работа, като: художествено-творческа и концертна дейност и работа по национални младежки програми и инициативи.

- „Ден на настолните игри“- ежеседмично ще се дава възможност на желаещи млади хора чрез различни видове настолни игри да общуват помежду си.
- м. февруари 2024г. - 25 ти общински конкурс за творчество “ Слово и багра “ за литература
- м. март 2024г. – Отбелязване деня на самодейността - Пролетни концерти.
- м. април 2024г. - традиционен общински конкурс за изработване на творби от рециклирани материали под надслов “Еко фантазии“.
- през м. март, април, май и юни 2024г. - 4 броя тренинги за личностно развитие.
- Отбелязване 30 години на Школа за модерен балет ВЕГА.
- Участие на формациите и клубовете към ЦМДИ в национални и международни конкурси и фестивали.

5.3. Младежка заетост

В условията на пазарна икономика от най-важно значение за младите хора е предстоящото им трудово и социално реализиране. В Националния План се залагат добри перспективи за осигуряване на заетост, поддържане и подобряване условията на труд, както и добра среда за разширяване на възможностите за интегриране.

Причините за младежка безработица могат да се обединят в няколко аспекта:

- дисбаланс между реалното търсене на пазара на труда и младежите с определено професионално направление;
- занижено равнище на професионална квалификация, дължащо се на слаба практическа подготовка и ниска информираност;
- слабо търсена или неточна професионална ориентация;
- липсата на трудов опит, който е основен фактор за всеки работодател при подбор на кадри;
- демотивация от предлаганото заплащане при несъобразяване или пренебрегване на дадената квалификация;
- малко на брой работодатели инвестират в обучението и квалификацията на младите работници и служители*;*
- ниска производителност и адаптивност на младите хора.

Дирекция „Бюро по труда" гр. Търговище през 2024 г, активно ще работи по реализацията на Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта и подписаното споразумение със социалните партньори - кметове на общини, регионални организации на работодателите, работниците и служителите, РУО на МОН, НПО и младежки организации. В срещите с работодатели при разкриване на свободни работни места и устройване на работа приоритетно ще се предлагат младежи. Активно ще се работи по възможностите за устройване на работа на младежи със средно, средно - професионално и висше образование. Младежите, отпаднали от системата на образованието, нямат придобита степен на професионална квалификация и възможностите им за завръщане в системата на образованието са ограничени. За младите хора, навършили 16 години - неграмотни и слабограмотни, към дирекциите „Бюро по труда” се използват всички възможности предлагани от субсидираната заетост - програми, мерки за заетост, схеми на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси".

През 2024 г. Дирекция „Бюро по труда" гр. Търговище планира да извърши следните дейности:

- Активиране на неактивни лица, приоритетно от групата NEETs – 50 младежи.
- Професионално ориентиране – 370 младежи.

➢ Включени в обучение за ключови компетенции и/ или професионална квалификация – 30 младежи.

➢ Подкрепа за намиране на работа – 150 младежи.

За осигуряване на възможност за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване прехода между образование и заетост в институции от публичната администрация, са включени, съответно по различни Национални програми като „Старт в кариерата" и др. Организирани са срещи със млади хора, завършващи средно образование, за информиране възможностите за трудовата им реализация.

5.4. Достъп до информация и услуги

Един от приоритетите в политиката на Община Търговище е повишаване качеството и достъпът до информационни услуги в подкрепа на младежкото развитие.

Днес източниците на масова обществена информация: електронни и печатни медии, образователни институции, обществени библиотеки и др., имат ключова роля за събирането, организирането и ползването на информация и за осигуряването на достъп до широк кръг информационни източници. Община Търговище има изградена много добра културна инфраструктура в това отношение – обществени библиотеки, музеи, читалища. Те изпълняват и ролята на памет за миналото като събират, съхраняват и осигуряват достъп до материали, свързани с историята на общността или на отделни личности. Чрез предлагането на разнообразна информация те подпомагат хората да участват компетентно при обсъждането и вземането на решения по ключови проблеми. Културните институции на територията на града успешно си сътрудничат с други организации, за да оползотворят по най-добрия начин ресурсите, с които разполагат: с Център за младежки дейности и инициативи – Търговище, ЦПЛР ОДК Търговище и др.

Бързото нарастване на обема на достъпната информация и продължаващите технологични промени вече имат значителен ефект върху обществените библиотеки и услугите, които те предлагат.

Изпълнението на заложените дейности в плана, чийто отговорник е Център за младежки дейности и инициативи – Търговище продължава да функционира Младежки консултативен кабинет, в който се извършва психолого-консултативна дейност. Специалисти – психолог и психотерапевт провеждат индивидуални консултации. Основната цел на МКК е да развива и утвърждава устойчив механизъм за предоставяне на качествени и достъпни услуги в съответствие с потребностите и интересите на младите хора, на базата на вече съществуващия опит и практики. Към момента консултативният кабинет се поддържа като едно от направленията на работа в Центъра. И през 2024 година дежурства по график в консултативния кабинет ще предоставят един психолог и един психотерапевт. Ще продължим и с обучителните семинари и тренинги за личностно развитие с младежи от средните училища в общината.

Новият сайт на Регионална библиотека „Петър Стъпов" е създаден в резултат от реализирането на проект, финансиран от Фондация „Глобални библиотеки - България" през 2016 г. Дигиталната библиотека осигурява платформа в интернет пространството за широк достъп в електронен вид на документалното и нематериалното културно - историческо наследство в Търговищки регион и популяризирането му на местно, национално и международно ниво.

Съхраняването, опазването и предаването на поколенията на световното културно наследство е немислимо без процесите на дигитализация и неограничения достъп онлайн. Голяма част от обектите на историческата памет се съхраняват в библиотеката и днес те са

едни от най-активните участници в процесите на изграждане на дигитални архиви на своите богати колекции.

Планирани дейности за 2024г. на РБ „Петър Стъпов“ – Търговище:

№	Дейности	Срок/ Период	Отговорни институции
1.	„Заедно можем всичко“ – работилници на различни теми: „Уча, играя и се забавлявам - работа с робота „Финч“, „Пчела“и „Лего“	м. януари-декември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града и общината
2.	„Традиция и настояще” - беседа и работилница	м. февруари 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
3.	125 г. от рождението на Ерих Кестнер (23.02.1899 – 29.07.1974), немски писател, автор на романи за деца – „Антон и Точица“, „Двойната Лотхен“, „Хвърчащата класна стая“ и мн. др. - литературно утро	м. февруари 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
4.	Дигитална седмица ALL Digital Week	м. март 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
5.	Поетично матине - поетично четене	м. март 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
6.	„Пролетни мелодии“ - по повод Първа пролет - концерт	м. март 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ Доминанта
7.	Да създадем пролетни картини с краски и цветя - уъркшоп	22 март 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
8.	Маратон на четенето	м. април 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
9.	Международен ден на книгата и авторското право	21 април 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града РИО
10.	„Как се става откривател?“ – среща с детската писателка Петя Кокудева - среща-разговор	24 април 2024г.	РБ ”Петър Стъпов”, училища от града
11.	Световен ден на движението за здраве - дискусия	м. май 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ ученици от I СУ
12.	Шареният свят на децата през погледа на илюстратора Спас Спасов - среща-разговор	21 май 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
13.	Честваме и празнуваме светъл празник на писмеността - празнично утро	22 май 2024г.	РБ „Петър Стъпов“, училища от града
14.	„Слънчеви усмивки“ - концерт по повод Международния ден на детето	29 май 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ Доминанта
15.	22 юни - Ден на българският фолклор - посещение с беседа	21 юни 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
16.	29 юни - Ден на занаятите - беседа и работилница - „Изработване на изделие от текстил“	26 юни 2024г.	РБ „Петър Стъпов“, училища от града
17.	Да изработим от хартия морски обитатели. - работилница	31 юли 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
18.	Седмица на програмирането	м. октомври 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
19.	1 октомври – Ден на музиката и поезията четене	1 октомври 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
20.	9 ноември - Световен ден на Книгата на рекордите на Гинес. Чества се от 2005 г.	8 ноември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
21.	Ден на християнското семейство - литературно утро	21 ноември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града
22.	„Коледни звънчета” - концерт	15 декември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ Доминанта
23.	„Да заблести чудна празнична елха“ - беседа и работилница	21 декември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града

5.5. Младежко доброволчество

Доброволчеството дава множество възможности на младите хора да изразят своя порив към хуманност и грижа за другите, както и да се утвърдят общочовешките ценности сред младото поколение. Нараства готовността на младите хора да участват в доброволчески акции. По въпросите на доброволчеството на територията на община Търговище работят активно следните организации: Българският младежки Червен кръст, Клуб на Нестопанските организации, Регионална здравна инспекция, ЦПЛР - ОДК Търговище с ученици от Търговищкия ученически парламент, Общински съвет по наркотични вещества и др.

Български младежки Червен кръст е предпочитана неправителствена организация от търговищките младежи. В нея те намират подкрепяща среда и възможност да развият полезни житейски и социални умения. БМЧК им предоставя поле за изява. Младежите планират, организират и провеждат кампании, демонстрации и обучения за свои връстници.

В организацията непрекъснато постъпват нови доброволци. Дейността на БМЧК се осъществява на клубен принцип, като клубовете на БМЧК се изграждат на доброволна и равноправна основа. Всеки клуб определя самостоятелно своята организация на работа и ръководство. Благодарение на това, младежите вземат сами своите решения, планират дейностите си и носят отговорност за тяхното изпълнение.

Запознаването с основополагащите принципи на Червения кръст и произтичащите от тях ценности е част от обучението, което всички новопостъпили доброволци преминават. Като следват тези принципи в цялата си доброволна дейност, младите хора се превръщат в носители на промяната към едно общество с устойчиви ценности, способно да осъществява взаимопомощ и подкрепа. Обучението на младежите за оказване на първа помощ е традиционна дейност за Българския младежки Червен кръст. Тя е основна дейност на Младежкия авариен екип. Знанията по първа психологична помощ и психосоциална подкрепа са в помощ на доброволците при провеждане на обучения в училище, при работата им по социално- помощна дейност, спомагат за сплотяването на екипа.

БМЧК Търговище работи в партньорство с много други местни организации. Доброволците подкрепят общи инициативи и привличат участници от други структури в своите.

През 2024 г. БМЧК-Търговище планира дейността си както следва:

I. Организационно развитие

1. Месец май 2024 г. - провеждане на инициативи във връзка със Световния ден на ЧК/ЧП;

2. През месеците октомври и декември 2024г. - провеждане на отчетно-изборна кампания на клубно и областно ниво;

3. Месец декември 2024г. - провеждане на инициативи във връзка с Международния ден на доброволеца;

4. Целогодишно набиране, мотивиране и задържане на нови членове на БМЧК в областния град и общините;

5. Целогодишно провеждане на обучения за изграждане на лидерски и личностни умения у доброволците;

6. Целогодишно активно включване на членове на клубове от малките населени места в обучения, кампании и инициативи на областно ниво;

7. Целогодишно оказване на методическа подкрепа на клубовете от малките населени места;

8. Целогодишно осигуряване и поддържане на добра материална база за работа на доброволците от всички общини в областта;

9. Целогодишно поддържане на сътрудничество, обмен на добри практики и осъществяване на партньорски споразумения с институции и организации, изпълняващи дейности в сходни сфери;

10. Целогодишно участие на доброволци на БМЧК в младежки дейности на партньорски организации;

11. Целогодишно утвърждаване на имиджа на областната организация чрез популяризиране на дейностите й в медиите и онлайн пространството. Поддържане на електронните страници на клубовете и на областната организация;

12. Целогодишно редовно заснимане и излъчване на епизоди по актуални младежки проблеми във видео подкаст „БМЧК-аст“;

13. Целогодишно планиране и търсене на финансиране на проекти, насочени към дейности с млади хора.

II. Хуманитарно образование.

1. Целогодишно включване на всеки новопостъпил член на организацията в обучение по Общи знания за ЧК/ЧП

2. Целогодишно организиране на кампании, дискусии, презентации и други публични мероприятия, целящи промотиране принципите и основите на Международното движение и дейностите на БЧК/БМЧК.

3. Целогодишно провеждане на обучения и дейности, свързани с превенция на насилието, насърчаване на толерантността и промоцията на хуманитарни ценности.

III. Първа помощ, първа психологична помощ и психосоциална подкрепа

1. Месеците януари-юни 2024г. - подготовка на Младежкия авариен екип за участие в национално състезание;

2. Месеците септември-октомври 2024г. отбелязване на Световния ден на първата помощ и на Световния ден за рестартиране на сърцето;

3. Целогодишно провеждане на демонстрации и симулации по първа помощ;

4. Целогодишно провеждане на обучения и дейности ,популяризиращи първата помощ сред младите хора.

IV. Здравна програма

1. На 14 февруари 2024г. - отбелязване на 14 февруари с разнообразни инициативи. Провеждане на дискусии с фокус върху толерантността към хората с различна сексуална ориентация;

2. Месец юни 2024г. - отбелязване на Световния ден за борба с наркоманиите 26 юни;

3. На 1 декември 2024г. - отбелязване на Световния ден за борба със СПИН-1 декември с разнообразни инициативи. Провеждане на дискусии с фокус върху толерантността към хората с различна сексуална ориентация;

4. Целогодишно провеждане на обучения и дейности по превенция на зависимости и социално значими заболявания в училища и институции;

5. Целогодишно провеждане на обучения и дейности насочени към здравословния начин на живот.

V. Активно включване в социална среда

1. Месеците януари-септември 2024г. - провеждане на кампания „Облечи усмивка и брой до 12“ с абитуриенти от търговищки училища и деца, клиенти на социални услуги;

2. Месеците февруари-март 2024г. - планиране и търсене на финансиране на проекти, насочени към дейности с млади хора;

3. Целогодишно организиране и провеждане на обучения за доброволци по включените в модула теми с цел придобиване на устойчиви и общополезни знания и умения;

4. Целогодишно организиране и провеждане на дейности с различни групи деца и младежи;

5. Целогодишно организиране и участие в акции и кампании по повод Великден, Първи юни и Коледа;

6. Целогодишно планиране и провеждане на благотворителни инициативи/ фондонабирателни кампании.

През 2024 г. „Асоциация НАЯ“ ще продължи да развива доброволчеството сред младите хора, както и ще работи за повишаване ролята на младежите в превенция на насилието над деца. Продължава обучението на 10 ученици-доброволци по Програмата за превенция на насилието над деца. Ще бъдат проведени информационни кампании, свързани с темите: „Интернет насилие“, „Равнопоставеност между жените и мъжете“, „Трафик на хора“ и др. Ще бъдат проведени дейности в училищата, насочени към превенция на насилието в интернет включително и обучение на ученици по метода „връстници обучават връстници“.

В началото на 2024 година доброволците ще подготвят изложба на тема „Не на насилието над момичета и жени“. Ще бъдат изработени информационнни брошури и материали по темата.

5.6. Здравословен начин на живот

Общата здравно-демографската картина в областта се влияе както от фактори, свързани със система на здравеопазване, така и от социално-икономическата обстановка в региона и страната.

Данните за възрастовата структура на населението на областта сочат, че то остарява бавно, но сигурно, като намалява относителният дял на младите генерации /деца и работоспособно население/ и се увеличава относителният дял на възрастното население. Това оказва влияние върху потребностите от медицинска помощ и води до нарастване на хроничните заболявания, характерни за възрастните хора. Планирането на здравната помощ трябва да бъде съобразено със сегашните и бъдещите тенденции в здравния и социалния статус на населението от региона.

Важен проблем за демографското развитие на областта и страната е високото равнище на общата смъртност, вариращите стойности през годините на детската смъртност и отрицателният естествен прираст. Налице са различия между градовете и селата от областта по отношение на броя и структурата на населението, раждаемост, смъртност, естествен прираст, които имат значение както за организацията на здравеопазването, така и за оказването на медицинска помощ и очакваната заболеваемост.

Епидемичната обстановка свързана с пандемията от Covid-19 беше отменена през април 2022 г. Тя остави своя отпечатък върху здравната система изразяващ се на първо място в загуба на човешки животи, влошаване на общественото здраве, очаквани проблеми с психичното здраве на населението, както и икономически, социални и други загуби.

Водещата роля в структурата на основните причини за умиранията, заболеваемостта и болестността имат болести на органите на кръвообращението, новообразуванията, като се увеличават потребностите на населението от медицинско обслужване и лекарства, свързани с лечението им. Наред с това се повишават и потребностите от лечебни заведения за рехабилитация, продължително лечение и палиативни грижи. Здравно-профилактичната дейност сред населението следва да е насочена към водещите причини за заболеваемост и смъртност с цел повишаване на здравната култура на населението, промяна в нагласите на хората и изграждане на среда, подкрепяща здравето.

Финансирането на здравеопазването се характеризира с ниски общи разходи, както и с много високи преки плащания от потребителите. Въпреки че през последните години ръстът на разходите за здравеопазване изпревари икономиката като цяло, приходната база трябва да

се разшири, за да бъде защитена от икономически сътресения, ниска заетост, значителна сива икономика и влошаване на коефициента на зависимост поради застаряването.

По-доброто разпределение и използване на ресурсите има потенциала да повиши ефективността. Първичната помощ може да бъде засилена и повечето случаи могат да бъдат лекувани в извънболничната помощ, за да се намалят хоспитализациите.

Голям процент от гражданите са без осигуровка, а големите преки плащания на потребителите застрашават достъпа до здравни грижи за уязвимите групи, включително ромите, домакинствата с по-ниски доходи и възрастните хора.

Въпреки че съществува освобождаване от някои потребителски такси, с това хората не са предпазени от неофициалните плащания, които все още съществуват. Отдалечените райони и наличието на малък брой лекари също създават важни бариери пред достъпа, особено за хората в групите с по-ниски доходи. (Бъдещата) работна сила е изправена пред тежък недостиг и постоянен проблем с миграцията. Най-вече има големи регионални различия в разпределението на общопрактикуващите лекари и голям недостиг на медицински сестри. Специалистите в сферата на здравеопазването мигрират към други държави в търсене на по-добри кариерно развитие и по-добро заплащане. Необходими са политики за решаване на тези проблеми, за да може да се гарантират достатъчни човешките ресурси и комбинация от умения в дългосрочен план. Изработване и финансиране на програми за оптимално териториално разпределение и дългосрочно обвързване на медицинските кадри и фармацевтите.

Основните причини за влошаване на здравето на българските граждани, в това число и младежите са бедността, безработицата, влошена структура на доходите и потреблението, неблагоприятна околна и жилищна среда, нездравословният начин на живот, свързан с непълноценното хранене, дистрес, съчетани и с други рискови фактори, като тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, употреба на наркотични вещества, ниска двигателна активност, нараства разпространението на ХИВ/ СПИН и полово предаваните болести, затвърждава се тенденцията след напускане на училище голяма част от младите хора да прекратяват заниманията си със спорт и да не водят здравословен начин на живот и др. За съжаление всичките тези тревожни тенденции не са чужди и за Община Търговище.

Всяка година се изготвя комплексна оценка на здравословното състояние на учениците от организираните колективи в област Търговище. Оценката се изготвя съгласно изискванията на Наредба № 8 от 3 ноември 2016 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията, Наредба № 3 от 2000 г. за здравните кабинети в училища и детски заведения и на база постъпилите унифицирани таблици, предоставени от медицинските специалисти към здравните кабинети.

Една от основните цели на дейността на РЗИ е промоцията на здраве и профилактиката на болестите. Инспекцията работи самостоятелно и в сътрудничество с партньори по различни национални и регионални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.) и факторите на риска в околната среда. Разширяват се инициативите за промоция на здраве, повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот чрез интерактивни обучения, беседи, дискусии, масови мероприятия, публикации в местните печатни и електронни медии и на сайта на Инспекцията.

В РЗИ – Търговище функционира консултативен кабинет за отказ от тютюнопушене. В кабинета се прилага комплексен подход към пациентите, търсещи помощ и желаещи да се откажат от тютюнопушенето. Психолог провежда среща и разговор с клиента, изготвя индивидуален профил по тестова методика и предлага адаптирана към нуждите и

предпочитанията на лицето програма за отказ от употреба на тютюневи изделия. В кабинета може също да се получи информация за влиянието на тютюнопушенето върху здравето и да се осъществи индивидуално замерване нивото на въглероден моноксид в издишания въздух, което е косвен белег за засягане здравето на организма. Посещенията в кабинета са регламентирани в определени дни и часове след предварително записване по телефона.

РЗИ работи по различни Национални програми самостоятелно и в сътрудничество с Клуб на НСО, БМЧК, Община Търговище, педагогическите колективи на училищата и детските заведения, медицинските специалисти към здравните кабинети и др., като:

- Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021 – 2025г. включваща:
  - Тютюнопушене;
  - Злоупотреба с алкохол;
  - Хранене;
  - Физическа активност;
- Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции.
- Борба с наркотиците.
- Здравна стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства.

РЗИ разполага със зала, в която се провеждат обучения по различни здравни теми.

Експертите от отдела провеждат обучения по училища при поискване. Изготвят се и се разпространяват здравно – образователни материали. При поискване се консултират и граждани по теми, касаещи здравето и здравословния начин на живот. Отбелязват се традиционните дни на здравето с различни мероприятия и кампании.

Данните от профилактичните прегледи и диспансерното наблюдение на деца и ученици за 2022 г. потвърждават необходимостта от системното им провеждане като възможност за ранно откриване и отстраняване на здравни проблеми у подрастващите. От значение е още в детска възраст да се акцентира върху дейности за профилактика на хроничните незаразни заболявания, които съставляват значителен дял от патологията на възрастното население.

Изводи:

- Нужно е по-добро взаимодействие между медицински специалисти и семейни лекари, за да се подобри обхващането с профилактични прегледи на децата. Медицинските специалисти към учебните заведения да информират родителите за провеждането на профилактични прегледи, като обяснят необходимостта от тях.
- Медицинският специалист би могъл да работи по-активно с диспансеризираните деца, прилагайки индивидуален подход към всяко от тях.
- За подобряване на здравословното състояние на детското население от областта е необходимо да продължи реализирането на регионални профилактични програми за преодоляването на конкретните здравни проблеми в областта, с ангажирането на медицински специалисти, педагози, родители и обществеността като цяло.
- Съществен остава проблемът с качественото извършване на профилактичните прегледи и акуратното им отразяване от страна на ОПЛ в учетната форма, съгласно Наредба №3. Често те се провеждат формално и частично, но се отчита, че са извършени в пълен обем. Не всички ОПЛ попълват правилно и изчерпателно талоните с антропометрични данни и комплексната оценка на здравето на децата и учениците. Липсват данни за водещи се на диспансерен учет хронично болни. Взаимодействието между медицинските специалисти от здравните кабинети и ОПЛ в повечето случаи остава незадоволително. Поради тези причини не може да се изготви прецизна и цялостна оценка и анализът няма претенции за изчерпателност.

- Родителите също недооценяват значението на профилактичния преглед за ранно откриване и своевременно лечение на заболявания и аномалии в детската възраст. Децата се водят на преглед при общопратикуващия лекар при клинично изявен проблем.
- Поради това, че не всички учащи предоставят талони за профилактичен преглед по препоръка на РЗИ медицинските специалисти от здравните кабинети към детските заведения и училищата осъществяват замервания на ръст и тегло на всички деца и ученици.
- По традиция всяко лято в РЗИ медицинските специалисти от областта се запознават с изготвения Анализ на здравословното състояние на децата и учениците. От своя страна медицинските специалисти да запознават с резултатите ръководствата на учебните заведения и родителите, като се предложат конкретни инициативи за подобряване на здравословното състояние.
- По Националната програма за превенция на хроничните незаразни болести се осъществяват редица обучителни мероприятия, свързани със здравословното хранене, небалансираното хранене и болести, свързани с него, значението на храненето и двигателната активност за изграждане на здрави кости, оралната хигиена, обща хигиена и др.

Български младежки Червен кръст-Търговище работи в тясно сътрудничество с Общинския съвет по наркотични вещества. Традиционно с подходящи инициативи се отбелязват различни дати, свързани с превенцията на зависимости - 31 май, 26 юни и др. Важно място в здравно- просветната дейност заема промотирането на безопасното сексуално поведение и подобряването на репродуктивното здраве. БМЧК е организатор на тематични игри, насочени към превенцията на зависимостта от алкохола, цигарите и наркотиците.

В ЦПЛР-ОДК Търговище се разшири въвеждането на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование във в целогодишните форми на работа, както и чрез организиране на различни събития. Продължават заниманията по Лечебна физкултура – Кинезетерапия.

ЦПЛР-ОДК Търговище, организира и провежда спортните турнири на ученическите игри за Община Търговище. В общината се провеждат спортни турнири по – футбол, волейбол, баскетбол, бадминтон, тенис на маса и шахмат. Цялостната дейност в това направление се осъществява по Правила за организиране и провеждане на ученическите игри, които се утвърждават за всяка учебна година със Заповед на Министъра на младежта и спорта. Изготвя се Спортен календар, в който се включват и спортни прояви, извън ученическите игри.

Общинска администрация Търговище, провежда редовни срещи с участието на здравни работници, експерти в сектор образование, младежи, представители на училищата и спортните клубове с цел обсъждане на теми, свързани със здравословния начин на живот сред децата и младите хора.

Община Търговище и през 2024г. разпределя средства от общинския бюджет за спорт и спортни клубове (около 23 на брой), които са посетени от около 800 деца и младежи. Една част от средствата постъпват директно в клубовете като стимул за постиженията им. Въпреки, че поема разходите по поддръжката и експлоатацията на базите и съоръженията, Община Търговище не реализира приходи от наем. Местната администрация ги предоставя на клубовете безвъзмездно, в изпълнение на договори.

Община Търговище осъществява контрол върху разходването на финансовите средства, като изисква в началото на всяка календарна година финансов отчет за предходната година от всеки спортен клуб, получил финансово подпомагане от Общината.

Спортните клубове и организации, ползващи и стопанисващи общински спортни имоти, създават условия и осигуряват достъп на гражданите, желаещи да се занимават със спорт. За развитие на спорта в малките населени места Община Търговище финансира и подпомага аматьорския футбол в селата. Съвременния спорт изисква тренировъчния процес да се води от високо квалифицирани треньори, ангажирани целодневно в своята работа.

Задължително трябва да бъдат запознати с най-новите методики за физическа и психологическа подготовка на своите състезатели. За да се реши този проблем се изисква всеки спортен клуб да представи документи за квалифицирани педагогически кадри, регистрирани в Министерството на спорта. При липса на такива не се подпомагат финансово от Община Търговище.

Осигурява се възможности за развитие на професионалният спорт на територията на Община Търговище, чрез осигуряване на финансова и организационна помощ.

За развитието на детско-юношеския спорт се стимулират децата с постигнати добри резултати от състезанията със стипендии.

Училищата и детските градини организират много спортни прояви на деца и ученици от всяка възраст, като с това подпомогнаха за развитието на нравствените ценности на спорта и човешкото достойнство. Създадоха условия и предложиха възможности за спортуване и туризъм, с оглед пълноценен отдих, развлечение и емоционално обогатяване на личността и придобиване на необходимите организационно-управленски, материално-технически и финансови условия и предпоставки за подобряване на физическата дееспособност на гражданите на общината, на детско-юношеския спорт и социалния туризъм. В гр. Търговище има спортно училище с традиции.

Физическото възпитание и спорта се утвърди, като средство за здравословен начин на живот.

5.7. Социално включване на младите хора

В Община Търговище съществува Обществен съвет за социално подпомагане, който оказва съдействие за провеждане на политиката в областта на социалните помощи и социалните услуги в общината, при проучване на потребностите, при планирането на социалните услуги в общината, както и в процеса на предоставяне и наблюдение върху социалните услуги.

На територията на община Търговище са развити и функционират следните социални услуги за млади хора в неравностойно положение:

Звено „Майка и бебе“ – превенция на изоставянето на деца;

Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания с потребност от постоянни мед. грижи - Резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната с постоянна медицинска грижа;

Дневен център за деца с увреждания, деца 0-18 г. с увреждания - превенция на изоставянето, дневна грижа в подкрепа на родителите на деца с увреждания;

Център за обществена подкрепа (ЦОП) към КСУДС, деца и семейства в риск, деца, отпаднали от училище и в риск от отпадане от училище - ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; развиване на приемна грижа; осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; превенция на изоставянето; превенция на насилието;

Център за социална рехабилитация и интеграция към КСУДС, деца и младежи с увреждания - медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, умения за самостоятелност; мобилни услуги от рехабилитатор и психолог;

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания, деца без увреждания - резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната;

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания, лица с увреждания - дневни и почасови грижи, медицинска и социална рехабилитация;

Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания, деца и младежи с увреждания -резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната;

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания към КПЗГО, лица с психични разстройства - дневни и почасови грижи, медицинска и социална рехабилитация;

ЗЖ за лица с психични разстройства 1 към КПЗГО, кв. „Бряг" - Търговище, лица с психични разстройства - подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация;

ЗЖ за лица с психични разстройства 2 към КПЗГО кв. „Бряг" - Търговище, лица с психични разстройства - подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация;

Защитено жилище за лица с умствена изостаналост с. Лиляк, общ. Търговище, лица с умствена изостаналост - подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация;

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания с. Макариополско, общ. Търговище, лица с деменция - дневна грижа в подкрепа на лицата с деменция;

Защитено жилище за лица с психични разстройства с. Съединение, лица с деменция- резидентна услуга - подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация.

Център за социална рехабилитация и интеграция към Асоциация Ная – жертви на домашно насилие.

Комплекс за социални услуги „Дъга" – гр. Търговище – за деца и младежи

Предлага се социална услуга по **Механизъм лична помощ**, насочена към лица с увреждания, включително деца.

Най-благородната и значима дейност на доброволците на БМЧК е работата им в подкрепа на деца от уязвими групи. Мотиватор за доброволците е работата с деца от приемни семейства, деца с увреждания, хора в неравностойно положение. Голяма част от доброволците преминават обучение по социално - помощна дейност.

5.8. Младежка престъпност

От 14 годишна възраст възниква възможността за реализиране на наказателна отговорност по отношение на младия човек за извършени от него престъпления.

Зачестяват случаите на противообществени и противоправни прояви сред млади хора от по-ниските възрастови групи. Около две трети от осъжданите всяка година младежи не ходят на училище и/или нямат работа. Запазва се висок процентът на рецидива сред младите правонарушители.

Статистиката през последните години показва тревожни тенденции на нарастване броя на непълнолетните извършители на престъпления и на относителния дял на младите хора до 29 години сред затворническата популация и сред водачите на моторни превозни средства, причинили пътно-транспортни произшествия.

Местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН) съвместно с детските педагогически стаи и органите на образованието и при широкото съдействие на обществеността изпълняват следните задачи:

- Организират и координират социалнопревантивната дейност на територията на общината, издирват и установяват съвместно с инспекторите при детските педагогически стаи и дирекциите "Социално подпомагане" малолетните и непълнолетните, които се нуждаят от помощ, и вземат мерки за тяхната социална защита и развитие;
- Разглеждат възпитателни дела за противообществени прояви, извършени от малолетни или непълнолетни, и престъпления, извършени от непълнолетни;
- Налагат възпитателните мерки по чл. 13, ал. 1, т. 1 - 10 и 12, както и правят предложения до съда за налагане на възпитателните мерки по т. 11 и 13;
- Привеждат в изпълнение мерките по чл. 13 и 15 и осъществяват контрол върху изпълнението им;
- Съдействат на лицата, излезли от социално-педагогическите интернати, от възпитателните училища-интернати, от поправителните домове и приютите за безнадзорни

деца, пред компетентните органи за уреждане на основните им битови, трудови и социални проблеми;

➢ Следят отблизо поведението и развитието на малолетните и непълнолетните, излезли от възпитателните училища-интернати и поправителните домове, както и на осъдените условно или на предсрочно освободени от поправителните домове, и вземат мерки за тяхното по-нататъшно правилно развитие;

➢ Упражняват контрол за спазването от работодателя на режима и условията за работа, установени за непълнолетните, настанени на работа по този закон, и при установяване на нарушения сезират компетентните органи;

➢ Подпомагат родителите, които срещат затруднения при възпитанието на децата си;

➢ Упражняват контрол върху намиращите се на територията на общината детски педагогически стаи и върху дейността на настойниците и попечителите на малолетните и непълнолетните;

➢ Налагат мерките по чл. 15 от ЗБППМН на родители;

➢ Разработват и изпълняват мероприятия по програми и дейности за предотвратяване и ограничаване на криминогенните фактори;

➢ Изучават състоянието и причините за противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в общината и правят предложения пред съответните държавни органи и обществени организации.

Компетентен орган да разглежда възпитателни дела за противообществени прояви, извършени от малолетни или непълнолетни, и престъпления, извършени от непълнолетни, освободени от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, е местната комисия по настоящия им адрес, като разглеждат случаите, когато:

➢ малолетни на възраст от 8 до 14 години са извършили противообществени прояви;

➢ непълнолетни на възраст от 14 до 18 години са извършили противообществени прояви, както и когато непълнолетни, извършили престъпления, са освободени от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс и делото е изпратено за разглеждане от местната комисия;

➢ непълнолетни са извършили деяния, за които по друг нормативен акт се предвижда налагане на възпитателна мярка.

Планирани дейности на МКБППМН за 2024 г.

№	Дейност	Срок/ Период	Отговорни институции	Финансов ресурс
1.	Подкрепа на информационни кампании и младежки обучения, свързани с демокрация, права на човека и върховенство на закона	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
2.	Консултиране на непълнолетни за преодоляване на отклоненията в поведението чрез психологична подкрепа.	През цялата 2024 г.	МКБППМН, Обществени възпитатели и психолози	МКБППМН
3.	Корекционно – възпитателна работа с непълнолетни правонарушители.	През цялата 2024 г.	МКБППМН, Обществени възпитатели	МКБППМН
4.	Запознаване с работата на МКБППМН и обществените възпитатели.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
5.	Обучение на членовете на МКБППМН и обществените възпитатели.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
6.	Съдействие на органите по образованието за обхващане на подлежащите на задължително образование деца и за тяхното неотпадане от училище.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
7.	Работни срещи, организирани от МКБППМН по получени сигнали от длъжностни лица.	През цялата	МКБППМН	МКБППМН

		2024 г.		
8.	Повишаване на информираността на младите хора във връзка с проблемите на младежите от уязвими групи	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
9.	Подкрепа на информационни кампании и младежки обучения, свързани с изграждането на толерантно поведение и противодействие на агресивното поведение и езика на омразата.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
10.	Повишаване на осведомеността по темите за здравословен начин на живот и здравословно хранене	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН

С оглед превенция и гарантиране сигурността на децата в общината, в РУ Полиция - Търговище, са предприети и се изпълняват редица мероприятия, целящи подобряване средата за сигурност на децата. В добро партньорството с комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и други не правителствени организации, залегнали в национална стратегия за превенция и противодействие на асоциалното поведение и престъпления извършвани от младежи.

Планирани дейности на РУ Полиция – Търговище за 2024г.:

- Активно участие в базови обучения за прилагане на системата за проследяване на случай на дете в риск за работещи с деца;
- Участие в програми и обучения на Общински съвет по наркотични вещества – Търговище;
- Провеждане на часове на полиция в училищата в община Търговище по утвърдени графики;
- Провеждане на конкурс за рисунка на тема „Аз и детско Полицейско управление“, като спечилилте призови места ще се изпращат за участие в Националния конкурс;
- Целогодишна съвместна работа с РУО-Търговище, МКБППМН, ОЗД и НПО;
- И други.

През 2024г. РУ Полиция – Търговище ще продължи да работи по различни програми, като:

- Национална програма „Работа на полицията в училищата“
- Национална програма „Предпазване на младите хора от престъпления“
- Национална програма „Детско полицейско управление“

Извеждат списъчен отчет всички малолетни и непълнолетни извършители на престъпления, с оглед тяхното наблюдение и извършване на непрекъснат контрол от съответните служители по райони.

Периодично се извършват явни проверки, както и негласно наблюдение на всички сборища на криминалният контингент и такива на малолетни и непълнолетни лица с цел превенция.

Целогодишно се планират и провеждат редица мероприятия, съвместно с “РЗИ”, “МОН” и други институции, целящи предотвратяване извършването на нарушения и престъпления срещу наблюдаваната категория лица, както и такива извършвани от самите тях.

Превенцията сред деца и младежи е предпоставка за ограничаване на общата престъпност и грижа за бъдещето на нацията. Наличието на устойчиви криминогенни и виктимогенни фактори, които действат по отношение на тези възрастови групи, налага да се активизират превантивните въздействия на различни институции, работещи с деца, като се използват образованието, културата, изкуството, спортът и всички други средства за развитие на младата личност. От особено значение е извършването на ранна превенция на противообществените прояви, възпитанието в дух на отговорност и развиването на

гражданска култура. Сред основните отговорни институции се открояват: Министерството на образованието, младежта и науката, Държавната агенция за закрила на детето, органите на местното самоуправление, Министерството на вътрешните работи, Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетни и нейните местни структури, Националната и местните комисии за борба с трафика на хора и др., които провеждат своите политики в следните насоки:

- Подпомагане на многодетни семейства, с цел получаването на адекватни родителски грижи и предотвратяване на попадането на децата в криминогенен и виктимогенен риск;
- Превенция на употребата на наркотици и злоупотребата с алкохол от деца и младежи;
- Разработване на програми за подпомагане на професионалната реализация на младежите;
- Структуриране на свободното време на децата и младежите;
- Превантивна работа с деца, необхванати от училище;
- Разработване и реализиране на програми за превенция на детската агресия на улицата;
- Разработване и реализиране на програми за превенция на насилието в училище;
- Превенция на създаването на детски криминализирани групи;
- Превенция на спортното хулиганство и използването на спорта като мощно средство за възпитание в дух на толерантност, честна игра и партньорство;
- Запознаване на децата с модели на безопасно поведение предпазващи ги от виктимизиране;
- Изграждане на умения и навици на децата за безопасно общуване в Интернет.

Употребата на наркотици е значим здравен и социален проблем за гражданите на Европа и заплаха за сигурността и здравето на европейското общество, поради това усилията на правителствата са насочени не само към намаляване на търсенето и предлагането на наркотици, но и намаляване на вредните за здравето последици.

През последните години в нашата страна проблемите, свързани със злоупотребата с наркотични вещества, стават все по-актуална тема. Наблюдава се нарастване на употребата на широк спектър от наркотици, която обхваща все по-голяма част от младото поколение на България. Младите хора се превръщат в доходен пазар, към който се насочва разпространението на нелегалните вещества.

Наред със здравните проблеми, свързани със злоупотребата с наркотици, нарастват и социалните проблеми на употребяващите – бягство и отпадане от училище, рисково сексуално поведение, кражби и други криминални прояви. Ценностната система при младите хора се подменя и негативизмът се превръща в модел за подражание.

Увеличаващата се употреба на психоактивни вещества в света е проблем, не само на отделните страни, но и на всички свързани в една или друга степен с последствията от това: професионалисти от различни специалности, ангажирани ежедневно в дейностите по превенция и лечение, лица, зависими от наркотични вещества, техните семейства и близки, както и международни и неправителствени организации и други.

5.9. Младите хора в малките населени места и селски райони

Основен проблем на младите хора от малките населени места и селски райони, както и на част от града е безработицата и липсата на възможности за пълноценна реализация, което води до икономическа зависимост на младите хора от семействата им. През последните години се наблюдава засилване на желанието за емиграция особено сред по-ниско образованата част. Високообразованите млади хора от общината не правят изключение от общата за страната тенденция да търсят реализация в големите градове на България, а част и от тях и в чужбина. Голяма част от младите хора над 22 години проявяват интерес към

временна трудова миграция в чужбина - те са преди всичко със средно образование и/ или без трудова квалификация.

Възрастовата структура в малките населени места и селските райони е силно деформирана и не може да осигури както възпроизводство на населението, така и възпроизводство на трудовия потенциал. В малките населени места и селските райони са концентрирани голяма част от младежите от ромски и турски етнически произход. Достъпът до формално и неформално образование, професионално образование и обучение, информация и консултиране на младите хора в малките населени места и селските райони е ограничен. Силно ограничени са също и възможностите за трудова реализация, което води до мигриране на младите хора от селата в по-големите общини и градове, където възможностите за намиране на работа са по-големи. Така в малките населени места младите хора изпадат в социална изолация, без равен достъп до качествено образование, здравеопазване, пазар на труда и др. ресурси на обществото. Добри мерки за тяхното социално включване са действащите програми и мерки на пазара на труда, вкл. и възможностите на ОП „Развитие на човешките ресурси", които им осигуряват макар и временна заетост и доходи, както и образователна и етническа интеграция.

През изминалите години оптимизирането на мрежата от училища, изразяващо се преди всичко в поетапното закриване на училища в малките селища в община Търговище, доведе до необходимостта от предприемане на мерки за осигуряване на равен достъп до образование на всички ученици от малките селища. В тази връзка се създадоха средищни училища, които се намират в най-близкото населено място на територията на съответната община или на съседна община, където се обучават учениците от населените места, в които няма училище.

Основната институция, която задоволява духовните потребности на младите хора в селата са читалищата, където се организират множество общоселски празници и годишнини. Осигуряването на безплатен достъп до информация от страна на читалищата става през цялата година в читалищата, работещи по програма „Глобални библиотеки". Все още има населени места в общините, в които поради ограничения на релефа няма интернет-покритие. Младите хора в тези села са практически изолирани и това създава проблем в задържането им в съответните населени места.

6. Цели за провеждане на младежката политика

6.1. Стимулиране на неформалното учене сред младите хора

- Разширяване на възможностите за неформално учене на младите хора чрез публично подпомагане и предлагане на услуги за разширяване на знанията, опита и уменията на млади хора за приобщаването им към ценностите на гражданското общество, науката, културата, изкуството, здравословния начин на живот, безопасността на движението по пътищата и за предотвратяване на противообществените прояви;
- Популяризиране формите на неформалното учене.

6.2. Насърчаване на икономическата активност и кариерно развитие на младите хора

- Консултиране на предприемчиви млади хора с цел развитието на собствен бизнес;
- Насърчаване на млади хора с изключителни постижения в областта на иновациите и промотиране на техните успехи;
- Популяризиране на възможностите за младежка заетост чрез отворени европейски програми;
- Привличане на инвеститори с цел осигуряване на работни места;

➢ Организиране на младежки трудови борси, съвместно с работодатели и други заинтересовани и компетентни страни;

➢ Създаване на благоприятна среда за кариерно развитие на младите специалисти в държавната и общинска администрация.

6.3. Подобряване достъпа до информация и качествени услуги

➢ Публично подпомагане и предлагане на консултантски услуги в подкрепа личностното развитие на младите хора, вкл. развитие на жизнени умения;

➢ Развитие на таланта, творческите умения и културното изразяване на младите хора;

➢ Запознаване на младите хора с публичните институции и с правата им като част от местната общност и като граждани на Република България и на Европейския съюз;

➢ Публично подпомагане и предлагане на услуги за организиране на свободното време на младите хора.

6.4. Повишаване на гражданската активност

➢ Насърчаване и подпомагане на създаване и развитие на младежките организации;

➢ Подпомагане реализирането на младежки инициативи и кампании;

➢ Осигуряване на възможност младите хора да участват в процеса на вземане на решения, относно младежките политики на общинско и национално ниво.

6.5. Развитие на младежкото доброволчество

➢ Популяризиране и насърчаване на доброволчеството.

6.6. Насърчаване на здравословния начин на живот

➢ Популяризиране на здравословния начин на живот сред младите хора;

➢ Превенция на тютюнопушенето, употреба на наркотици и полово предавани болести;

➢ Насърчаване на физическата активност на младежите;

➢ Подкрепа на спортни инициативи на младежи.

6.7. Превенция на социалното изключване на млади хора в неравностойно положение

➢ Популяризиране сред младите хора на целенасочени и качествени социални услуги;

➢ Превенция на социалното изключване на младежи на възраст от 15 до 29 години в неравностойно положение и младежи в риск;

➢ Провеждане на информационни кампании, относно възможностите за трудова ефективност на хората с увреждания;

➢ Подобряване на архитектурната градска среда посредством различни източници на финансиране;

➢ Осигуряване на достъп до формално и неформално образование, информация и консултиране на младите хора в малките населени места.

6.8. Развитие на младите хора в малките населени места и селските райони.

➢ Насърчаване и подпомагане на читалищата като средища за информация;

➢ Осигуряване на достъп до формално и неформално образование, информация и консултиране на младите хора в марките населени места;

➢ Превенция на ранните бракове сред младите хора;

➢Осигуряване на възможности за икономическа активност и професионална реализация.

6.9. Повишаване ролята на младите хора в превенцията на престъпността.

➢Организиране на информационни кампании;

- Превенция на престъпността и насилието в училище;
- Мерки за борба с ранното отпадане в училище;
- Повишаване авторитета на правоохранителните и правораздавателните органи.

7. Организация и координация на дейностите за постигане на целите

- Чрез постоянен диалог с младежки структури и НПО, работещи в сферата на младежките дейности и други заинтересовани страни;
- Чрез организиране на трудови борси, панорама на висшите и средни училища;
- С Решение № 17 по Протокол № 48 от 23.02.2023 г. на Общински съвет Търговище е създаден Общински консултативен съвет по въпросите за младежда (ОКСВМ) и със Заповед № РД-З-406/18.04.2023г. на кмета на община Търговище е утвърден Правилника за организацията и дейността на Общински консултативен съвет по въпросите за младежта.

Функциите на ОКСВМ са:

- ✓ Дава становище по Общинския план за младежта преди приемането му от Общински съвет Търговище;
- ✓ Дава становища и участва в разработването на проект и на нормативни актове и стратегически документи, които се отнасят до общинската политика за младежта;
- ✓ Предлага мерки за постигане на целите на общинската политика в сферата на младежките дейности;
- ✓ Участва в обсъждането на въпроси, свързани с финансирането на младежки проекти и инициативи;
- ✓ Съдейства за изпълнение на проекти, свързани с младежки политики на европейско, национално, регионално и общинско ниво;
- ✓ Организира доброволчески и други акции и инициативи;
- ✓ Проучва младежките потребности и осъществява периодични срещи с представители на младежки организации и групи млади хора в младежкия възрастов диапазон – от 15 до 29 години.

В проведените заседания през 2023г. се предложиха нови идеи, като:

- ✓ Патрули от младежи;
- ✓ Хепанинг стрийт арт;
- ✓ Публична хоротека
- ✓ Провеждане на аткрактивни спортни дейности, съвместно с спортните клубове.

8. Наблюдение, оценка и актуализация на Общински план за младежта на Община Търговище

Наблюдението и контролът ще се осъществяват чрез:

- Организиране и управление на плана :
  - ✓ организиране и управление на цялостното изпълнение на плана;
  - ✓ регулярна комуникация между партньорите по плана;
  - ✓ оценка на управлението на плана.
- Активно партньорство:
  - ✓ Регулярни срещи и контакти между партньорите за осигуряване на оптимална координация и ефективност на дейностите;
  - ✓ Трансфер на опит.

9. Информация и публичност на Общински план за младежта на Община Търговище

Мониторинг и оценка на управлението на плана:

- ✓ Навременното и ефективно провеждане на заложените в плана дейности;
- ✓ Изграждане на добро партньорство на местно ниво;
- ✓ Устойчиво постигане на целите на плана.

Предложената методика предполага ефективност при реализиране на плана по отношение на целеви групи, дейности и цели.

За да се осигури ефективност на дейностите, за отразяване на степента на активност на бенефициентите, редовно ще се създава снимков архив, който ще бъде използван при издаването на информационните материали и ще бъде достъпен чрез страницата в Интернет на участващите институции.

За постигане на максимална публичност по плана предвиждаме:

- Медийно представяне на плана;
- Осигуряване на информация за плана на всички заинтересовани страни – периодично медийно отразяване;
- Регулярно представяне на актуална информация за развитие на плана на интернет страницата на община Търговище и всички партньори, включени в изпълнението му.

10. Финансиране

- Чрез средства от фондовете на ЕС в рамките на националните оперативни програми;
- Чрез дейности на Младежки информационно-консултантски център – Търговище;
- Национални програми, свързани с младежта.